N°. 2084. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 1 MAART.

AMSTERDAM, 28 Februarij.

FRANCISCUS JACOBUS VAN VREE, door de barmhartigheid Gods en de gunst van den H. Stoel, bisschop van Haarlem, aan de geloovigen van zijn Bisdom, zaligheid in den Heer.

De prijsbare gewoonte der Bisschoppen volgende, kom ik U, beminde Geloovigen, bij het naderen van de Veertigdaagsche Vaste, over een allergewigtigst onderwerp onderhouden, waartoe het zamenvallen van het begin der Vaste met de eerste verjaring van het heugelijk herstel des Bisschoppelijken Bestuurs hier te lande niet slechts eene aanleiding, maar ook eene krachtige drangrede oplevert. Na alles toch, wat sedert het begin der Vaste van het verleden jaar heeft plaats gehad, is het hoogst passend, dat van den Bisschoppelijken zetel af verkondigd worde, van waar en waartoe er Bisschoppen in de Kerk zijn.

Op die dubbele vraag denk ik in dit Herderlijk Schrijven beknopt, en, hoe onvolledig en weinig ontwikkeld ook, voldoende te antwoorden; en daardoor, Beminde Geloovigen, U te onderwijzen over een zeer gewigtig punt der geloofsleer, en U belangrijke wenken te geven omtrent Uw gedrag als leden der Katholieke Kerk.

Zoodra iemand de vraag hoort, van waar er Bisschoppen in Jesus Kerk zijn, begrijpt hij aanstonds, dat zij hunnen oorsprong hebben moeten in de instelling van Jesus zelven. Immers, ieder weet, dat het Episkopaat niets minder in zich bevat, dan het drievoudig ambt des Opperleeraars, des Hoogen Priesters, en des Kerkelijken Wetgevers, zijnde de voortzetting onder de menschen op aarde van het drievoudig ambt des aan de regterhand des Vaders verheerlijkten Verlossers, van Profeet, Hooge Priester en Koning. Geen menschen voorwaar, maar slechts haar Goddelijke Stichter vermogt in de Kerk zulk eene waardigheid te scheppen, zulk eene magt op te dragen, zulk een gezag in te stellen. En inderdaad, Beminde Geloovigen, Christus zelf heeft het Episkopaat ingesteld, en wel om de menschen door de prediking der waarheid te onderwijzen, door de toediening der van Hem geschonken heilmiddelen te heiligen, en door het geven en handhaven van wijze wetten tot de onderhouding der goddelijke wetten aan te drijven en in hun streven naar de gelijkenis met God en de verwerving der zaligheid te besturen. Dit Episkopaat, ofschoon in vele over de gansche wereld verspreide Bisschoppen verpersoonlijkt, is evenwel één, omdat Jesus Christus, zijn altijddurende oorsprong, door den Apostel Petrus (1) zoo beteekenisvol de *Bisschop onzer zielen* genoemd, één is, en onder al de Bisschoppen door éénen uit hun midden, welken Hij zelf gekozen en gesteld heeft, als hoofd van allen vertegenwoordigd wordt. En al de Bisschoppen met dien éénen, in wien de over geheel de aarde reikende volheid van het Episkopaat berust, aan datzelfde Episkopaat deel hebbende, oefenen ieder, in vereeniging met en ondergeschiktheid aan hem, en daarom tevens in vereeniging met en ondergeschiktheid aan geheel het Episkopaat, in de hun aangewezen oorden het boven omschreven drievoudige ambt. En zoo zijn, naar Christus wil en instelling, de Bisschoppen, ieder in den zijnen, en met in achtneming hunner verhouding tot de geheelheid en tot het middelpunt van het Episkopaat, de eerste leeraars, zonder welke niemand leeren mag, de eerste priesters, zonder welke niemand priester wordt, of de priesterlijke bedieningen oefent, de eerste kerkelijke magthebbers aan welke allen, hetzij geestelijk of leek, ondergeschikt zijn.

Wij willen U, Beminde Geloovigen, het ontstaan, de ontwikkeling en de volkomenheid van het Episkopaat kortelijk voor den geest brengen. Want daar Jesus eene Kerk op aarde, dat is, eene geestelijke maatschappij van menschen gesticht heeft, en deze, van geringe beginselen groot geworden, hare kindsche en jongelingsjaren gehad heeft, aleer zij haar vollen wasdom bereikte, zoo is, in die Kerk niets zekerder van haren Stichter zelven

(1) 1 Petr. II, 25.

gekomen, dan wat wij van hem als eene kiem zien uitgaan, door de Apostelen en de Apostolische mannen, die hen volgden, zien ontwikkelen, en eindelijk, toen de tijden het toelieten, in volkomene gestalte en kracht en schoonheid zien prijken. Niets kan ons ook het doel der instelling juister en volkomener doen vatten, dan de beschouwing van haar ontstaan en van hare ontwikkeling.

Gij weet, dat onze Goddelijke Verlosser uit al zijne leerlingen er twaalf bijzonder aan zich verbond, hen bestendig om zich verzameld hield, en hun, in afzonderlijk onderwijs, *de geheimen van zijn rijk* mededeelde (1). Hij noemde hen zijne Apostelen (2), dat is, gezanten of zendelingen, en sprak tot hen: »Ik heb u gekozen en gesteld, opdat gij gaat, en vruchten aanbrengt, en dat uwe vrucht blijve" (3). Waarheen, waartoe moesten zij gezonden worden? Wat blijvende vruchten moesten zij aanbrengen? Hoort Jesus lastgeving: »gaat" sprak Hij, »onderwijst alle volken...., leert hen onderhouden al wat ik u geboden heb (4); verkondigt het Evangelie aan alle schepsel; die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, en die niet geloofd zal hebben, zal veroordeeld worden" (5). En opdat zij niet slechts als gezondene, maar ook als onfeilbare leeraars zouden optreden, beloofde Hij hun *den Heiligen Geest, die hen alles zoude leeren, en alles, wat Hij hun gezegd mogt hebben, zoude ingeven* (6), en *die hen alle waarheid zoude leeren* (7) In die woorden zien wij duidelijk een leeraarsambt, en wel een onfeilbaar leeraarsambt, aan de Twaalf opgedragen. Wanneer zij eenmaal den Heiligen Geest ontvangen zullen hebben, kunnen zij met gezag hunne stem verheffen, en, als sprekende uit den Heiligen Geest, geloof vorderen.

Gelijk met het leeraarsambt, zoo zijn de Twaalf ook met de bediening der heilmiddelen bekleed en tot priesters aangesteld geworden. Hun werd immers bevolen, de volken niet alleen te onderwijzen, maar ook *te doopen in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes* (8). Hun werd gezegd: »Gelijk de Vader mij gezonden heeft, zoo zend ik ook u......, ontvangt den Heiligen Geest; wier zonden gij vergeven zult hebben, dien zijn zij vergeven, en wier [zonden] gij gehouden zult hebben, die zijn gehouden" (9). En toen de aanbiddelijke Verlosser, op den avond voor Zijn lijden, brood en wijn in Zijn Ligchaam en Bloed veranderd, en Zijn Ligchaam en Bloed den Twaalven te nuttigen gereikt had, sprak Hij: »doet dit tot mijne gedachtenis" (10), hen aldus tot priesters wijdende van het Offer des Nieuwen Verbonds, met vermogen om, zoolang Jezus gedachtenis op aarde moet gevierd worden, dit priesterschap voort te planten.

Het is niet noodig, Beminde Geloovigen, meer aan te voeren, om het priesterlijk ambt, door den Stichter der Kerk ingesteld en aan Zijne jongeren opgedragen, te toonen; wij laten dus nu een enkel woord volgen over de magt en het gezag, waarmede zij tot het besturen der Kerk door Hem werden uitgerust.

Met het dubbele ambt, dat we tot hiertoe ingesteld zagen, was den Apostelen inderdaad reeds magt en gezag over de geloovigen gegeven. Bestemd om de onfeilbare leeraren der menschheid te zijn, moesten zij degenen, die ze als medehelpers en opvolgers aannemen zouden, beproeven en zenden, en moesten zij de welligt op te rijzen geschillen over de leer beslissen, dat is, in hunne hoedanigheid van gezondene en door den Heiligen Geest geleide leeraren, verklaren wat de inderdaad van God geopenbaarde waarheid is. En insgelijks bestemd om de heilmiddelen te bedienen, kwam het hun toe het daaromtrent door Christus verordende ten uitvoer te leggen, de hiertoe noodige maatregelen voor te schrijven en te handhaven, en, bij wederstand, de overtredingen, niet slechts, krachtens de hun verleende magt om de zonden te vergeven en te houden, in het geheim, maar ook, als de zaak het mogt vorderen, openlijk te beoordeelen en er over te vonnissen. Dit is dan ook duidelijk genoeg uitgesproken in de vroeger aangehaalde woorden

(1) Marc. IV, 11. (2) Luc. VI, 13. (3) Joann. XV, 16. (4) Matth. XXVIII, 19 en 20. (5) Marc. XVI, 15 en 16. (6) Joann. XIV, 26. (7) Ibid. XVI, 13. (8) Matth. XXVIII, 19. (9) Joann. XX, 21 e. v. (10) Luc. XX, 19. — 1 Cor. XI, 23 e. v.

van Christus: »leert de volken onderhouden al wat ik u geboden heb". Voorzeker, dat is meer dan de volken onderwijzen; het is de volken opvoeden, en bij gevolg het gezag en de magt van den Opvoeder hebben. En wat wil het zeggen, dat de goddelijke Koning der Kerk tot de Twaalf sprak: »die u hoort, hoort mij, en die u versmaadt, versmaadt mij" (1)? of dat Hij, aanstonds na gezegd te hebben, dat de broeder, die door geene geheime vermaningen verbeterd wordt, bij de Kerk moet aangeklaagd worden, er op laat volgen: »Voorwaar ik zeg het u; al wat gij op aarde zult gebonden hebben, zal ook gebonden zijn in den Hemel; en al wat gij zult ontbonden hebben op aarde, zal ook in den Hemel ontbonden zijn"? (2) De Apostelen kunnen derhalve de geloovigen binden; en waardoor? Waardoor anders dan door wetten, door bevelen en door straf? En wilt gij de verschrikkelijke straf vernemen, die op hem valt, welken de Apostelen binden? »Hij zij u als een heiden en een tollenaar", zegt Jesus (3). Duidelijk genoeg derhalve is aan de Apostelen, benevens de magt om te leeren en om de heilige zaken te bedienen, de magt opgdragen om te gebieden en te straffen in de Kerk.

Hetgeen wij tot nu toe van Jesus instelling opmerkten, Beminde Geloovigen, betrof de twaalf Apostelen te zamen; maar wij hebben in den beginne gezegd, dat er uit het midden der Bisschoppen één door Christus gekozen en gesteld is om Hem als hoofd te vertegenwoordigen. Vinden we daarvan ook blijken in het H. Evangelie? Gij weet, Beminde Geloovigen, dat tot een der Twaalf, reeds bij de eerste ontmoeting, en voor dat nog het twaalftal gevormd was, de Verlosser gezegd had: »Gij zijt Simon, de zoon van Jonas; gij zult Cephas genoemd worden" (4), hetwelk, in het Latijn vertaald wordt door *Petrus*, in het Nederlandsch door *steenrots*. Tot dezen nu, zeide Christus, nadat de Twaalf gekozen waren: »Ik zeg U, dat Gij zijt Petrus, en op deze steenrots zal ik mijne Kerk bouwen, en de poorten der hel zullen tegen haar niet vermogen. En ik zal U de sleutels van het rijk der hemelen geven. En al wat gij gebonden zult hebben op aarde, zal ook in den Hemel gebonden zijn en al wat gij op aarde ontbonden zult hebben, zal ook ontbonden zijn in den Hemel" (5). Hem alleen werd dus dezelfde volheid van magt gegeven, welke aan allen gezamelijk, met inbegrip van hem, verleend werd: en aan hem werd daarenboven gezegd: *gij zijt de steenrots, op welke ik mijne Kerk bouwen zal.* De overigen zijn dus mede op die rots gebouwd, en vinden er hunne vastheid in. Allen gezamenlijk, met inbegrip van Petrus, hebben de volheid der magt: en Petrus alleen heeft insgelijks de volheid der magt. Er is alzoo slechts ééne volheid van magt gegeven, maar die op twee wijzen verpersoonlijkt wordt, namelijk in éénen enkelen persoon, Petrus, en in eene geheelheid van bepaalde personen, maar met Petrus aan het hoofd. En niemand vreeze, dat ooit Petrus van den éénen, en de overigen van den anderen kant zouden kunnen staan dan toch ware die eenheid verbroken, welke de Godmensch aan Zijne Kerk geschonken heeft; dan ware de Kerk van de steenrots gerukt, waarop Hij haar gevestigd heeft; dan ware zij voor de poorten der hel bezweken, waartegen Hij haar gewaarborgd heeft. Wij zullen geene andere plaatsen uit het H. Evangelie aanhalen, om de verheffing van éénen tot hoofd der overigen en de bevestiging van dezen door hunne verbinding aan dat hoofd, nog nader te toonen: het gezegde is inderdaad afdoende. Liever willen we nog een blik werpen op die treffende bede, waarin de goddelijke Verlosser, *Die steeds van den Vader verhoord wordt* (1) voor degenen, welke Hij in de wereld zendt, de eenheid vraagt. Vader", zoo bad Hij, »bewaar hen, die gij mij gaaft, in Uwen naam, opdat zij één zijn gelijk ook wij" (2). Zietdaar, Beminde Geloovigen, welke eenheid Christus gewild heeft onder hen, die Hij uitzond om zijne waarheid door de prediking onder de menschen te verbreiden, zijne heiligende verdiensten door het opdragen des onbloedigen offers, en door de bediening der Sacramenten aan de zon-

(1) Luc. X: 16. (2) Matth. XVIII, 17 e. v. (3) t. a. p. (4) Joann. I, 42. (5) Matth. XVI, 18, 19. (6) Joann. XI, 42. (7) Joann. XVII, 11.

daren toe te voegen, en de heilrijke zorgen van zijn Koningschap op de geloovigen aan te wenden: »*dat zij één zijn*, bidt hij tot den Vader, *gelijk wij*: één in leer, gelijk wij één in kennis; één in bediening gelijk wij één in liefde; één in bestuur, gelijk wij één in almagt. Die eenheid alzoo des gezondenen Verlossers met den zendenden Vader moet op aarde blijken en verzinnelijkt worden door de eenheid dergenen, welke de Verlosser zendt tot uitbreiding van zijn werk over geheel de wereld en over alle geslachten; en daartoe moeten zij allen onderling en inzonderheid met zijnen Plaatsbekleeder één zijn.

En hiermede, Beminde Geloovigen, hebben wij de instelling der Herders in de Kerk, zooals zij door haren Stichter zelven gemaakt is, voor ons tegenwoordig doel genoegzaam beschouwd. Wij hebben ingesteld gezien een ligchaam van Herders, met één uit hun midden aan het hoofd; wij hebben gezien, dat hun opgedragen is over geheel de wereld het drievoudig ambt, dat de Verlosser zelf op aarde geoefend heeft, als van Hem gemagtigd te bekleeden; wij hebben verstaan dat zij, ofschoon velen, niettemin als Herders één zullen zijn. Nu is het tijd, dat wij deze instelling, in welke Gij voorzeker het Episkopaat reeds herkend hebt, in het leven zien treden, hare ontwikkeling gadeslaan, en haar eindelijk in volkomenheid aanschouwen.

Alvorens evenwel daartoe over te gaan, moeten wij eene opmerking maken, betreffende de Apostelen als zoodanig.

Bestemd om met hun twaalven het Evangelie over geheel de wereld te verkondigen, en hunne woorden tot aan de uiteinden der aarde te doen hooren, konden zij op den duur niet in onderling verkeer leven, noch, door onmetelijke afstanden gescheiden, door elkander ondersteund worden. Hoe zou dan alom de ééne Kerk gesticht worden en de eenheid van leer, bediening en bestuur bewaard blijven? Daarin was voorzien door de voorregten en gaven aan het Apostolaat verbonden. Door die voorregten bezat ieder hunner de volheid van gezag en magt, ofschoon met onderschikking aan Petrus; en door die gaven werd alle van de eenheid afwijkend gebruik dier voorregten voorkomen. Daarin liggen de oorzaken, waarom wij, ten tijde der Apostelen, de bovenvermelde houding tusschen Petrus en de overigen weinig zien uitkomen, en waarom onderscheidene Apostelen, ofschoon zij Bisschopszetels stichtten, zelve evenwel geen bepaalden zetel bekleedden. Na deze opmerking kunnen wij ons plan doorzetten.

De instelling des Goddelijken Verlossers trad voor goed in het leven op den Pinksterdag. Naauwelijks was de Heilige Geest over de Apostelen nedergedaald, en waren zij tot de hoogte hunner roeping verheven, of *Petrus, aan het hoofd der elf staande verhief zijne stem*, en *verkondigde* aan de te zaamgeloopene menigte, *dat Jezus, Dien zij gekruizigd had, de Heer, de Christus is*. En toen velen *Petrus en de overige Apostelen vroegen*: wat moeten wij doen? *antwoordde Petrus*: »doet boetvaardigheid, en dat een ieder van U gedoopt worde" (1). Zoo gij hier, Beminde Geloovigen, Petrus aan het hoofd der andere Apostelen ziet optreden als leeraar der waarheid en als bedienaar van den H. Doop; elders kunt gij de Apostelen met Petrus vergaderd zien (2), en waarnemen dat de vergadering eene door Petrus over een gewigtig geschil, staande de vergadering, gegeven beslissing eerbiedig aanneemt en tot de hare maakt, en dat zij vervolgens eenige wettelijke voorschriften van onthouding aan de geloovigen geeft, hun het eene en het andere bekend makende met den aanhef: »het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht." Zoo blijkt èn Petrus voorrang, èn de betrekking der overige Apostelen tot Petrus, en, in vereeniging met Petrus, tot de Geloovigen; zoo blijkt ook bepaaldelijk de wetgevende magt aan het ligchaam der Herders in de Kerk toekomende.

Doch wij moeten ons haasten, en gaan dus over tot de beschouwing van de verdere verwerkelijking der instelling van Christus in den voor de toekomst door Hem gewilden vorm.

Naauwelijks waren de Apostelen uit elkander gegaan en had de Kerk eenige uitbreiding gekregen, of wij zien, dat in verschillende plaatsen, waar het Christendom aanhangers vond, tot de bestendige prediking, de bediening der heilmiddelen en het bestuur, door de Apostelen gewijd en aangesteld werden geschikte mannen, onder den naam van *Bisschoppen*, aan welke door dezelfde Apostelen een *presbyterium*, dat is naar onze wijze van spreken, eene *geestelijkheid* werd toegevoegd. Deze geestelijkheid, in welke er vaak eenigen met de bisschoppelijke waardigheid bekleed werden, was aan den Bisschop der plaats ondergeschikt, moest hem in zijn arbeid, inzonderheid ook bij de plegtige godsdienstoefeningen, ter zijde staan, en leverde doorgaans, bij den dood des Bisschops, dezes opvolger uit haar midden. In de *Handelingen der Apostelen*, in de *Brieven van Paulus* en *in het Boek der Openbaring van den H. Joannes* vinden wij herhaaldelijk van de Bisschoppen van bijzondere kerken, van de hen omringende en in ondergeschiktheid helpende geestelijkheid gewag gemaakt (1), terwijl vaak, maar vooral in de brieven van Paulus aan de Bisschoppen Thimotheus en Titus, de ambtspligten van den Bisschop en de in hem vereischte hoedanigheden vermeld worden. Met twee woorden aan Timotheus leert Paulus, dat de Bisschop het Evangelie moet prediken en zijne Kerk besturen; want na eenige Evangelische waarheden voorgehouden, en daarop over de openbare gebeden en de orde bij de godsdienstoefeningen gesproken te hebben, zegt hij: »dit alles, beveel en onderwijs het" (2). Den bisschop komt het toe de dienaren der Kerk te wijden, hen aan te stellen en over hunne daden te oordeelen; want Paulus beveelt aan Timotheus: »leg niemand spoedig de handen op" (3), en hij schrijft aan Titus: »daarom heb ik u te Kreta gelaten, opdat gij..... in de steden priesters aanstelt," (4) en wederom aan Timotheus: »neem niet ligt eene beschuldiging aan tegen een priester" (5).

Ofschoon nu die talrijke, door de Apostelen gestichte kerken, ieder met haren Bisschop aan het hoofd, onder het toezigt bleven des Apostels, die ze gesticht had, zoo was evenwel in alle het bewustzijn levend, dat zij niet waren onafhankelijk naast elkander staande kerken, die met degene, welke door andere Apostelen waren gesticht, geen noodzakelijk verband hadden; maar integendeel, dat zij, naar de van de Apostelen afkomstige uitdrukking, ledematen van een en hetzelfde ligchaam waren, Jesus Christus tot hoofd hebbende; dat zij deelen waren eener algemeene Kerk, welke om algemeen te zijn één moest wezen, en om één te zijn een middelpunt moest hebben. En het ontbreekt niet aan blijken, dat, alvorens de langstlevende der Apostelen van deze aarde gescheiden was, Rome als middelpunt erkend werd. Ik behoef hier slechts het schrijven te noemen van Clemens, Bisschop van Rome, aan de Kerk van Korinthe. Toen namelijk in de kerk te Korinthe een twist ontstaan was, vervoegde deze zich bij de Kerk van Rome, om van daar de beslechting des geschils te bekomen; en het zalvingvolle schrijven van Clemens, tot dat einde uitgevaardigd, prijkt nog in de schriften van de eerste eeuw der Kerk. Wat was er dan gebeurd, dat de Korinthiers zich naar Rome, en niet tot den Apostel Joannes, noch tot eene der Apostolische Kerken van Asië wendden? Het antwoord ligt voor de hand. Petrus, het hoofd der Apostelen en der gansche Kerk, had zich naar Rome begeven, de Roomsche Kerk gesticht, den Roomschen Stoel gevestigd, en Bisschop van Rome stervende, er zijne opperhoofdigheid aan gelaten. Daarom toonden de Christenen van Korinthe zich Roomsch, en zochten zij de beslechting hunner geschillen bij het gezag der Roomsche Kerk.

Ook uit de brieven van Ignatius, den beroemden martelaar, toen ter tijd reeds Bisschop van Antiochie, blijkt het, hoe levendig het besef was van de eenheid der door Christus gestichte Kerk, en van de verbinding aller bijzondere kerken met één middelpunt. De liefde, zoo is zijne beschouwing, bindt allen te zamen in iedere bijzondere kerk, de leeken met de geestelijkheid, en deze met den Bisschop; en diezelfde liefde verbindt alle bijzondere kerken tot ééne vereeniging, rustende in het gemeenschappelijk middelpunt. En wáár is, naar Ignatius, dat middelpunt? te Rome: Rome, zegt hij, zit in dien liefdebond voor.

Wij zien alzoo, dat de alom door de Apostelen gestichte kerken van hare stichters de leer van de eenheid der Kerk, door aller vereeniging met haar middelpunt, en van het bestaan diens middelpunts in den Stoel van Petrus, ontvangen hadden; daardoor alleen toch kan het gekomen zijn, dat zij in de Kerk van Rome eene alom zich uitstrekkend gezag erkenden.

Van den tijd af aan, dat het Christendom zich op meer en meer plaatsen vestigde, en dat de Apostelen, een heerlijken marteldood ondergaan hebbende, de van hen gestichte kerken niet meer overwaakten, zien wij én de Bisschoppen dier kerken als eerste Herders, én den Bisschop van Rome als Hoofd aller kerken meer onderscheidenlijk te voorschijn treden. Dit was het gevolg zoo van den natuurlijken loop der zaak als van de beschikkingen van Christus. Immers, eerst na het ophouden der werking van de vroeger vermelde voorregten aan de Apostelen als zoodanig verleend, vond de opperhoofdigheid, aan Petrus en zijne opvolgers geschonken, krachtige aanleiding, om in volle werking te treden: en daar het gezag over velen zich immer hooger vertoonen en werkzamer zijn moet dan dat over weinigen, zoo moesten ook, bij het steeds groeijend getal van Geloovigen in iedere bijzondere kerk, en bij het voortgaande stichten van nieuwe kerken, de Bisschoppen, ieder in de hunne, en de Paus, alom, een blijkbaarder en menigvuldiger gebruik maken van hun gezag. Dezen voortgang der openbaring van het reeds bestaande, maar tijdelijk als in een nevel gehulde gezag, hebben dwalenden voor aanmatiging gescholden; doch zoo zij zich de wetten der ontwikkeling herinnerd, en een onbevooroordeelden blik op de eerste vestiging en uitbreiding der Kerk geslagen hadden, zouden zij tot die voor alle Christenen der eerste eeuwen, hetzij geestelijken, hetzij leeken, hoogst beleedigende dwaling niet vervallen zijn.

Indien het nog noodig ware, Beminde Geloovigen, zou ik ligtelijk, begonnen hebbende met de bovenvermelden, Clemens en Ignatius, die nog tot de eerste eeuw behooren, uit de tweede en derde eeuw, een keten van getuigenissen kunnen schakelen, waardoor het al meer en meer blijken zoude, dat de Bisschoppen hun drievoudig ambt van eerste leeraars, eerste priesters, eerste magthebbers, steeds oefenden; maar dat ook immer de éénheid van het Episkopaat, in den boven door ons verklaarden zin, krachtiger uitkwam. Clemens van Alexandrie, Origenes, Tertulianus, Cyprianus, Irenaeus, en anderen in grooten getalle zouden, die getuigenissen leveren; de oudste liturgische schriften zouden er de hunne bij doen; en eene lange reeks van feiten, door de geschiedenis bewaard, zoude de hierarchie, bestaande uit Bisschoppen en ondergeschikte Priesters en Dienaren, met den Bisschop van Rome aan het hoofd, in steeds toenemende werking toonen. Doch deze reeds zoo uitgebreide Herderlijke Brief zou daardoor al te lang worden, en ik moet mij, u verwijzende naar de geschriften van katholieken over dit onderwerp, vergenoegen met de enkele herinnering aan iets, dat op het eind der tweede eeuw, betrekkelijk den dag der viering van het Paaschfeest, gebeurde. Eenige kerken in Klein-Azie verschilden namelijk te dien aanzien met de algemeene Kerk. Reeds omtrent het midden der tweede eeuw, was de H. Polykarpus, Bisschop van Smyrna, naar Rome gereisd, om met den Bisschop der Roomsche Kerk, toen de H. Anicetus, deze zaak te schikken. Dit had evenwel geen afdoend gevolg gehad, en daarom vatte Paus Victor, omtrent veertig jaren later, die zaak weêr op. Geheel de Kerk werkte mede om haar te beëindigen. En hoe? Alom werden kerkvergaderingen gehouden, op welke de *Bisschoppen* bijeen kwamen, op welke de *Bisschoppen* beraadslaagden, en van welke beraadslaging de *Bisschoppen* de uitkomst aan Victor bekend maakten. En Victor, op de eenstemmigheid der Bisschoppen, die alom met de Kerk van Rome overeenkwamen, steunende, gebood aan die van Azie, *onder bedreiging van den kerkelijken ban*, dat zij ten aanzien der viering van het paaschfeest zich naar de algemeene Kerk voegen zouden. Daar ziet gij, Beminde Geloovigen, het Episkopaat, zooals ik het u geschetst heb, over de geheele Christelijke wereld in werking; gij ziet de Bisschoppen, ofschoon verspreid, in vereeniging met den Bisschop van Rome, over eene gewigtige vraag, die wel niet regtstreeks de geloofsleer, maar toch het kerkelijk leven betrof, uitspraak doen; eindelijk, gij ziet den Bisschop van Rome de hoogste daad van kerkelijke regtsmagt over geheele bijzondere kerken oefenen. Het is waar, eenige Bisschoppen berispten deze daad van Victor als onvoorzigtig, overdreven gestreng en hard; maar niemand van dezen loochende de magt van Victor om haar te plegen. Die berisping is derhalve eene erkenning.

Eén feit, B. G., moet ik u nog te binnen brengen, een groot en plegtig feit, waardoor het Episkopaat zich in volkomen gestalte, in alle kracht en schoonheid vertoont: ik bedoel de eerste algemeene Kerkvergadering, ten jare 325 te Nicaea gehouden. Drie honderd en achttien Bisschoppen kwamen daar uit alle oorden van het Romeinsche rijk te zamen, beraadslaagden onder het voorzitterschap der Legaten van Paus Silvester, veroordeelden de ketterij van Arius, en stelden vele allergewigtigste kerkregelen vast, welke, toen zij door Silvester bevestigd waren, de geheele Kerk, ook de Bisschoppen zelve verbonden. Waarlijk, dat was een verheven schouwspel! Ter naauwernood was de vrede aan de Kerk gegeven, toen meer dan drie honderd Bisschoppen, Engelen der kerken, Opvolgers der Apostelen, Prinsen der Priesters, gelijk zij van de eerste eeuw af genoemd zijn, van welke niet weinigen, om de verkondiging van het Evangelie, kerkers en pijnbanken verduurd hadden, te Nicaea vergaderden; toen de Bisschop van Rome door middel zijner gezanten voorzat in die vergadering; toen die vergadering, als één man, maar ook als hoogste gezag, door hare uitspraken de waarheid handhaafde tegen de dwaling, en door hare wetten de godsdienstigheid en de tucht tegen de misbruiken en de losbandigheid; toen zij de verhevene geheimen der H. Godsdienst luistervol vierde! Neen, de latere eeuwen hebben niets opgeleverd, waarbij het Episkopaat zich volkomener gevormd voordoet, in grootere kracht of in verhevener schoonheid verschijnt.

En, zoo zagen wij dan, Beminde Geloovigen, na het eindigen der vervolgingen een ligchaam van Herders in vergadering optreden, met één Opperherder aan het hoofd. Herders, die boven de Priesters en Dienaren verheven, zich zelve aanzien en door de geheele Kerk aangezien worden als Opvolgers der Apostelen; een Opperherder, die zich als Opvolger van Petrus, op wien de Kerk gebouwd is, gedraagt en als zoodanig door de overige herders, alsmede door de gehecle Geestelijkheid en de Geloovigen erkend en geërbiedigd wordt; wij zien hen,

(1) Hand. II. (2) Hand XV.

(1) Vergelijk IIe en IIIe Hoofdstuk van de *Openbaring*, en voor de Liturgie het IVde — *Hand.* XIV, 22. — XX, 17, 28 *Rom.* XVI, 16. — 1 *Cor.* XVI, 1, 19. — *Col.* 1, 7. IV, 12, 16. — 1 *Tim.* III, 1. — IV, 14. — V, 19, — *Tit.* I, 5, 7. — 1 *Petr.* V, 1 e. v.

(2) *Tim.* IV, 11. (3) Ibid. V, 22. (4) *Tit.* I, 5. (5) *Tim.* V, 19.

vertrouwende op den H. Geest, *die hen alle waarheid leert*, de door Christus geopenbaarde waarheid handhaven, de heilige geheimenissen bedienen, en de wetgevende magt in de Kerk oefenen. Honderd jaren vroeger, zoo als wij insgelijks zagen, gebeurde hetzelfde, hoewel niet in ééne vergadering, maar door de verspreide Bisschoppen, zamenwerkende met den Paus, gelijk de ledematen van het ligchaam met het hoofd. Diezelfde Herders zagen wij ook alom door de Kerk, ieder in den hun aangewezen kring, de waarheid verkondigen, de verhevene geheimen vieren, en geestelijkheid en leeken besturen. Wie herkent daarin niet de door ons beschrevene instelling van den goddelijken Stichter der Kerk, die aan Zijne Apostelen beloofde: »ik zal met u zijn tot aan de voleinding der wereld"? (1) die instelling, in volle werkelijkheid getreden en tot de volkomenheid ontwikkeld? En wie zal alzoo met ons niet belijden, dat het Episkopaat door Jesus in zijne Kerk is ingesteld? dat de Bisschoppen waarlijk de opvolgers der Apostelen zijn, en dat de Bisschop van Rome, als opvolger van den H. Petrus, het hoofd is der overigen en de vertegenwoordiger, de plaatsbekleeder van Christus, *den Bisschop onzer zielen?*

Maar wie weigeren moge deze belijdenis te doen, Gij toch, B. G. doet haar uit er harte, en gij ontwaart daarbij een levendig gevoel van vreugde over het voorregt van in den éénen schaapstal te zijn, door den Zoon Gods gesticht, en van geleid te worden van Herders, door Hem gezonden. En die vreugde gaat gepaard met diep ontzag voor die Herders, en met bereidwilligheid, om naar hunne stem te luisteren.

Inderdaad, wat kan er voor een christelijk hart aangenamer zijn dan de zekerheid te hebben, dat een wettig deelgenoot van het door Christus ingestelde Episkopaat zijn Herder is? En wat kan er aan die zekerheid ontbreken, wanneer die herder *door de deur den schaapstal is binnengekomen* (1), dat wil zeggen, wanneer hij door den opvolger van Petrus, in wien de voorregten van het Apostolaat zich hebben zamengetrokken en in wien de volheid des Episkopaats berust, in het ligchaam der Herders is opgenomen? Zoo kwam weleer de H. Willibrordus, door Paus Sergius tot Bisschop der Friesen gewijd, het Evangelie aan onze Heidensche voorouders verkondigen, hen door den H. Doop rein wasschen en leden der Kerk maken, en hen als zoodanigen besturen. En zoo treedt hij ook op, die u dezen herderlijken brief schrijft, en die op den dag zelven, waarop de Bisschoppelijke zetel van Haarlem hersteld is, door den opvolger van Petrus tot dien Zetel benoemd, en op zijn last later ook gewijd werd. Dat is uw waarborg, B. G. dat ik gekomen ben, van waar Willibrordus kwam; dat ik, als hij, wettig deelgenoot ben, van dat ééne Episkopaat, hetwelk in den Bisschop van Rome zijn hoofd, niet slechts met woorden erkent, maar ook met daden eert.

Maar gij zult dan ook, B. G., dien Herder, voor wien de deurwachter den schaapstal geopend heeft, volgen waar hij u voorgaat; gij zult naar zijne stem luisteren wanneer hij u roept (2). Wanneer hij als verkondiger der waarheid, en als beschermer uwer zielen tegen de dwalingen, optreedt om u de leer van Christus voor te houden, en tegen de verleiding te waarschuwen; wanneer hij, ziende hoe vaak aan menigeen onder u het vergankelijke als prijs zijner ziel wordt aangeboden, u toeroept met de woorden van Jesus; »wat baat het den mensch, dat hij de geheele wereld wint, maar schade lijdt aan zijne ziel" (3); wanneer hij u oproept, om door geoorloofde en gepaste middelen tot bescherming dergenen, welke inzonderheid aan de verleiding blootstaan, of straks blootstaan zullen, mede te werken; dan zult gij naar zijne stem hooren. En wanneer hij als Hoogepriester verschijnt, om het aanbiddelijk Offer op te dragen, of het H. Sacrament des Vormsels te bedienen, of heilige plegtigheden te verrigten, dan zult gij hem als Hoogepriester eer bewijzen, en luisteren naar zijne stem, die u tot het gebed uitnoodigt. En eindelijk, wanneer hij als kerkelijk bestuurder de wetten der Kerk afkondigt en handhaaft, in overeenstemming daarmede en tot toepassing er van voorschriften geeft, ook dan zult gij hooren naar zijne stem, opdat hij, eenmaal *rekenschap van uwe zielen moetende afleggen, dit doe met blijdschap en niet al zuchtende* (4).

En nu, B. G., eindig ik dit schrijven met eene opwekking tot het gebed, waartoe ook de aanstaande heilige tijd U uitnoodigt.

Dankt dan in de eerste plaats Jesus Christus, *den Bisschop Uwer zielen*, dat gij door Zijne genade in die Kerk zijt, welke door de van Hem ingestelde Herders bestuurd wordt; en smeekt Hem, dat die genade ook verleend worde aan degenen, die helaas nog buiten zijn schaapstal omdolen. Bidt vervolgens voor de Herders, aan welke de kudde is toevertrouwd, inzonderheid voor den Opperherder, onzen Heiligen Vader Pius IX, die, uwen wensch hoorende, nu een jaar geleden U een deelgenoot van het Episkopaat tot Herder schonk. En voegt daar ook eene warme bede bij voor den Hoogwaardigen Vertegenwoordiger van den H. Stoel hier te lande, Zijne Excellentie den Internuncius Carolus Belgrado, wiens onvermoeide pogingen zooveel tot de vervulling van uwen wensch hebben bijgedragen.

Vergeet ook niet in uwe gebeden het dierbaar Vaderland, en gedenkt inzonderheid Zijne Majesteit, onzen geëerbiedigden Koning en Hoogst Deszelfs huis.

En ten laatste, B. G., weest ook mijner indachtig, gelijk ik uwer indachtig ben.

Nu blijft nog over, U de verzachtingen bekend te maken, welke wij, gemagtigd door den Apostolischen Stoel, verleenen in de Veertigdaagsche Vaste, en tevens de voorwaarden aan te kondigen, die wij op het gebruik maken, van deze dispensatie stellen. Daarenboven moeten wij u mededeelen, welke veranderingen er, krachtens de bepalingen van den Heiligen Vader, bij Rescript van de Congregatie *de propagando Fide* van den 15den Januarij ll. ons bekend gemaakt, in de Vastendagen der vigilien door het jaar zijn zullen.

(1) Matth. XVIII, 20. (2) Joann. X, 2. (3) t. a. p.
(4) Matth. XVI, 26. (5) Hebr. XIII, 17.

De oude *Amsterdamsche Courant* meldt onder aan den voet harer oogverblindende reeks »telegrafische berigten" met en zonder * aan hare habituees de onderstaande, niet per telegraaf ontvangen, smartvolle tijding bekend.

»Door stoornis in de telegraafdienst, ten gevolge van het breken van eene der lijnen en het bezigen der andere voor regerings-berigten, hebben wij onze dépêches gisteren avond te laat ontvangen om nog in onze avond-editie te kunnen worden opgenomen."

Ieder mensch die belang stelt in dit soort van »telegraphische berigten" met en zonder * zal zulks met diep leedwezen vernemen. Wij hopen dat een dergelijke *stoornis*, welke voor een courant als de *Amsterdamsche*, die geen enkel veertje kan missen, een wezenlijke ramp is, niet weder gebeure, en dat de hooge regering bij eene wet, regelende de betrekking tusschen gebroken telegraaphlijnen en de holle kolommen der *Amsterdamsche Courant*, er spoedig in moge voorzien, ten einde de natie niet een oogenblik beroofd worde van »telegraphische berigten met en zonder *. Een nationale ramp zou er ligt uit geboren kunnen worden.

Heden wordt met de gebruikelijke plegtigheid het verjaarfeest gevierd van Prins Frederik der Nederlanden. Z. K. H. heeft zijn 57ste jaar volbragt.

De Fransche dagbladen bevatten het berigt, dat de Paus aan den baron d'André, Fransch gezant te 's Hage, het grootkruis van de [illegible] heeft geschonken en dat wel als blijk van erkentelijkheid wegens den officieusen ijver, welken deze diplomaat heeft aan den dag gelegd, om bij de godsdienstige geschillen, die in de jongste tijden in de Nederlanden hebben plaats gehad eene verzoening tot stand te brengen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 Febr. Men leest in den *Moniteur*:

De Keizer heeft den volgenden brief van Prins Napoleon ontvangen:

»Sire! Op het oogenblik, dat de oorlog zal uitbarsten, vraag ik U. M. verlof om deel te nemen aan de expeditie naar het Oosten.

»Ik vraag geen belangrijk kommandement, noch eenigen titel ter onderscheiding; de post, die mij het eervolste toeschijnt, zal die zijn, welke mij het digst bij den vijand zal brengen. De uniform, op welke ik trotsch ben, legt mij pligten op, die ik mij gelukkig acht te vervullen, en ik verlang den hoogen rang te verdienen, die uwe genegenheid en mijne positie mij gegeven hebben.

»Wanneer de natie de wapenen opvat, zal U. M., naar ik hoop, beseffen, dat mijne plaats te midden der soldaten is, en ik verzoek U dus om mij te veroorloven mij onder hen te scharen, [illegible] van Frankrijk te ondersteunen."

— De *Moniteur* bevat o. a. het besluit tot organisatie van het derde eskader, welks vorming de Keizer gelast heeft. Het opperbevel er van wordt toevertrouwd aan den vice-admiraal Parseval Dechênes met den schout bij nacht Charles Pernaud tot onderbevelhebber.

— De minister van Buitenl. Zaken heeft eene cirkulaire gerigt aan al de diplomatieke en konsulaire agenten van Frankrijk. Met het oog op een mogelijken oorlog, wordt daarin verklaard, dat Frankrijk en Engeland een stelsel van wederzijdsche bescherming hebben aangenomen en dat de Fransche agenten gevolgelijk in last bekomen, om de Engelsche schepen en onderdanen even als de Franschen te behandelen en te beschermen.

— Bij keizerlijk besluit is de uitvoer en wederuitvoer verboden van de volgende artikelen: 1°. allerlei soorten van wapenen; 2°. lood, zwavel, buskruid, salpeter, vuursteenen, percussiedopjes, geweerhout, projektielen en andere krijgs-ammunitiën; 3°. benoodigdheden voor kleeding, kampement, equipering en harnachement; 4°. paarden; 5°. stoom- en zeilschepen, machines en gedeelten van machines voor de scheepvaart geschikt; want en tuigaadje, en alle andere ruwe of bewerkte voorwerpen van het militaire en maritieme materiaal. Er zullen evenwel door den minister van finantien uitzonderingen kunnen worden verleend, naar aanleiding van de plaats van bestemming.

— Men verzekert dat de Keizer, op het oogenblik dat Oostenrijk meer genegen schijnt te zijn, om zich bij de Westersche mogendheden aan te sluiten, den tijd geschikt geoordeeld heeft om eene officieuse bemiddeling te beproeven tot oplossing van het geschil met Zwitserland. Reeds zijn er onderhandelingen dienaangaande met den Zwitserschen bond geopend, ten einde dien tot eene bemiddeling over te halen. Men twijfelt echter aan den gelukkigen uitslag. Oostenrijk gaat intusschen voort met zijne troepen te versterken.

— De leden van den Senaat en het Wetgevend Ligchaam zijn tegen den 2 Maart in het paleis der Tuillerien bijeengeroepen, ten einde er eene mededeeling te ontvangen bij monde van het hoofd van den Staat.

— Er zijn gewigtige maatregelen van voorzorg genomen voor de binnenlandsche rust, nu Frankrijk gereed staat al zijne aandacht te moeten vestigen op den loop der buitenlandsche aangelegenheden. Reeds zijn onderscheidene prefekten naar Parijs ontboden, om speciale orders te ontvangen.

— Tijdingen uit Konstantinopel verzekeren dat de Russen Khiva hebben ingenomen. Het berigt dat de Czaar geweigerd heeft de jongste Weener voorstellen aan te nemen was te Konstantinopel bekend. De Divan houdt zich onledig met eene reorganisatie van het Aziatische leger.

Men blijft altijd spreken van de aanstaande verheffing van Reschid-Pacha tot de waardigheid van groot-vizier.

ENGELAND.

LONDEN, 27 Februarij.

De Grieksche opstand in Epirus telt thans reeds een leger van 8,000 man. De kreet van vereeniging is: de dood of de emancipatie der Grieken. Er hebben zich komités gevormd die over het geheele land oproerige publikatien en oproepingen verspreiden, en handlangers reizen van dorp tot dorp om de bevolking op te zetten, ten einde het Turksche juk af te schudden.

Men wil dat een kamp van 20,000 Engelsche en Fransche soldaten op de Grieksch-Turksche grenzen zal gevestigd worden, om de Grieksche bevolking in bedwang te houden.

Volgens den *Morning Cronicle* is ook op Cephalonia eene zamenzwering uitgebarsten, ofschoon aldaar geen Mahomedaansch gouvernement tot voorwendsel van opstand kon dienen, als er niet zijnde. Het blijkt dus wat eigenlijk de ware aard dier oproerige Grieksche bewegingen is, en dat men hier niets anders moet zien dan de hand van Rusland, die in het verborgen den revolutionairen geest tot ondermijning en omverwerping van alle gezag aanspoort.

STADSNIEUWS.

In de 222ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 10e Trekking prijzen van ƒ 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 2124, 2296 en 15075 ieder ƒ 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 28 Februarij.

BEVALLEN (27 Febr.): S. Salomons, geb. Coblentz, Z.
OVERLEDEN (22 Febr.): D. van Dragt, 63 j. – M. Jurgens, 32 j. — (24 Febr.): A. J. Bruns, 72 j.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 28 Februarij.

VOORRAAD VAN BANKA-TIN op Ontvang-Cedul bij de Nederl. Handel-Maatschappij op ultimo Februarij.

Te Amsterdam.	27,046	Blokken.
„ Rotterdam.	8,726	„
Te zamen. . . .	35,772	Blokken.

Tegen 40,412 Blokken op ult. Januarij.

De Ceelen Voorraad van JAVA KOFFIJ, bij de N. H. M. bedroeg op ultimo dezer:

in Amsterdam.	115,191	Balen.
„ Rotterdam	47,174	„
„ Dordrecht	10,019	„
„ Schiedam	11,833	„
„ Middelburg.	28,354	„
Te zamen. . .	212,571	Balen

tegen 247,336 Balen op ultimo Januarij; alzoo afgeleverd in deze maand 34,765 Balen.

ROTTERDAM, 27 Febr. Heden werden verkocht: 18 vn. Marijland Tabak, per *Leila*; 15 en 12 dito dito, per *Mississippi*, benevens 35 vn. Kentucky Tabak, van Liverpool aangevoerd.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 27 Febr. Tarwe. Puike Jarige Zeeuwsche, Vlaams. en Overm ƒ 435, 465; middelsoort ƒ 390, ƒ 420; puike N. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. ƒ 450, ƒ 480; middelsoort ƒ 420, 450; Blaauwe dito ƒ 360, 375; Zomer dito ƒ 360, 375. — 157/2 ℞ witb. Poolsche ƒ 495; 160/2 ℞ Hoogl. Kleefs. ƒ 480; 159, 161, 163/2 ℞ Bovenl. Ris ƒ 470, 480, 500 — Rogge. N. Zeeuwsche en Vlaam-

sche *f* 360, 383; N. Noordbrabandsche *f* 338, 353. — 152/2 ℞ Amerikaansche *f* 385; 144, 145/2 ℞ Eupatoria *f* 335, 337; 146, 147/2 ℞ Odessa *f* 337, 335; 144/2 ℞ Petersburger *f* 335. — Gerst. Nieuwe Zeeuwsche en Vlaamsche Winter *f* 222, 234; n. dito dito Zomer *f* 198, 207. — Haver. Zeeuws. en Polder Korte *f* 143, 156; dito en dito Voeder *f* 111, *f* 126. — Boekweit. Noordbrabandsche op 140/2 ℞ *f* 260, *f* 263; Grootbrabandsche *f* 260; Rozendaalsche *f* 265; Vlaamsche *f* 260; Rijn *f* 257, 258, *f* 260; Oost-Friesche Veen *f* 255. — Boonen. Zeeuwsche Paarden *f* 216, 225; Duiven *f* 240, 263; Walchersche Witte *f* 435, 458; Zeeuwsche dito *f* 338, 398; Nieuwe Walchersche Bruine *f* 428, 468; Nieuwe Zeeuwsche Bruine *f* 390, 435. — Erwten. Nieuwe Walchersche Blaauwe *f* 332, 367; Dito Zeeuwsche ordinaire *f* 307, 330; dito dito groote *f* 315, 345; dito dito Witte *f* 285, 315; dito dito Graauwe *f* 315, 345; dito Geldersche dito *f* 435, 465. — Koolzaad is lager gedaan. Zeeuwsch Zakmaat 66 £.; puik Overmaasch Gestort 68 £. — Inlandsch Hennepzaad tot *f* 210 aangeboden. — Kanariezaad veel toegevoerd, de bestedene prijzen zijn ruim 50 cents lager. — Bruin Mosterdzaad, nieuw *f* 20, 22, Geel dito dito *f* 17, *f* 19 per Mud. — Raapkoeken *f* 84, 89. Lijnkoeken *f* 110, *f* 115 pr. 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 160/2 ℞ Bovenlandsche Ris *f* 475; 162/2 Hooglandsche, Kleefsche *f* 495; 163/2 ℞ dito dito *f* 500. — Rogge. 147/2 ℞ Koersche *f* 357; 140/2 ℞ oude Archangel *f* 317; 141/2 ℞ nieuwe dito *f* 326; 146/2 ℞ Liebau te Schiedam *f* 354; 140/2 ℞ nieuwe Archangel dito *f* 326; 145/2 ℞ Koersche dito *f* 350. — Boekweit. Grootbrabandsche op 140/2 ℞ *f* 262, 265; Mechelsche dito *f* 255; Noordbrabandsche dito *f* 258; Rijn dito *f* 255. — Hennepzaad. Inlandsch *f* 210.

SCHIEDAM, 27 Febr. Rogge. Verkocht: 146/2 ℞ Libau *f* 354 kont.; 140/2 ℞ n. Archangel *f* 326 1/m.; 145/2 ℞ Koersche *f* 350 kont. — Moutwijn *f* 20,50; Jenever *f* 25; Amst. Proef *f* 26,25, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 27 Febr. *Granen.* De markt blijft prijshoudend met weinig in Tarwe en Rogge.

BORDEAUX. *Voorloop* 3/6 op fr. 182½ gehouden.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	pCt.	27 FEBR. 4 u. gebl.	28 FEBR. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		56⅜	55⅝	a	56	55⅝
Dito Dito	3	68¼	67½	″	67¾	67½
Dito Dito	4	84⅝	83½	″	84½	84⅛
Amortisatie	3½	86⅛				
Handel-maatschappij	4½		110	″		
Haarlemmermeer	5			″		
O. I. Leening 1844	4			″		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½			″		
Dito Hollandsche dito				″		
Obligatiën	4½			″		
België, Certifikaten	2½			″		
Dito	4½			″		
Dito *Rothschild*	2½		44¼	″	44⅜	
Frankrijk, Certifikaten	3			″		
Rusl., bij *Hope en Co.*	5	93¾	93¾	″	95	94
Dito Ao. 1828—1829	5	96	93¼	″	93½	
Inschr. op 't Grootboek	6			″		
Dito Certifikaten	6			″		
Certifikaten te Hamburg	5			″		
Negot. 1831 en 1833	5	84½	82	″		
Negot. 1840	4	76	72	″		
Dito *Stieglitz*	4			″		
Dito Nieuwe	4			″		
Nieuwe Engelsche	4½		80	″		
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1	$17\frac{15}{16}$	17½	″	$17\frac{5}{16}$	17⅝
Nieuwe	3			″		
Binnenlandsche	3	32⅝	32¾	″	33⅛	32¾
Cert. Coup. Sp. Com.		3⅞	3⅞	″	$3\frac{15}{16}$	
Amortisable Schuld				″		
Portugal, te Londen	3	82¼	31⅝	″	$32\frac{5}{16}$	31⅝
Dito Uitgestelde				″		
Weener Bank	5			″		
Dito	4			″		
Metalliek 1816—1852	5	$62\frac{5}{16}$	60¼	″	61¾	
Dito 1847	2½	32⅝	31		31⅛	
Dito 1851 en 1852	2½	32⅝	31	″	31⅛	
Dito 1849	5	76¾	73¼	″	75	73½
Dito Letter B	5	76¾	73¼	″	75	73½
Aand. *f* 500 bij *Rothsch.*				″		
Dito - 250 dito 1839				″		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5			″		
Polen, Obligatiën	4	63	62¼	″	63	
Aandeelen 1835				″		
Dito met Loting fl. 500				″		
Sardinië, te Londen	5			″		
Denemarken, dito	5			″		
Peru, dito	4½		60½	″	62¼	62¼
Grieken, te Londen	5			″		
Philadelphia, bij *Hope en Co.*	5			″		
Dito te Londen	6			″		
Dito Bank				″		
Louisiana, te Londen	5			″		
Brazilië, te Londen 1824	5	93½		″		
Dito 1843	5			″		
Grenada, dito à £ 100	2¼			″		
Dito Uitgestelde		$13\frac{1}{16}$		″		
Ecuador			3			
Mexiko, te Londen £ 100	3	23¼	22¾	″	23⅛	22¾
Dito Onbepaalde	3	23¼	22¾	″	23⅛	22¾
Venezuela, te Londen	3¾			″		
Dito Uitgestelde	1			″		

De prijzen sloten wederom merkbaar lager dan gisteren, ten gevolge van aanzienlijke voortgezette verkooporders, welke in alle fondsen geëffektueerd werden.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt.; Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 27 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 48p, 1840, 1842 4½ pc. 86¾p 1852, —; Spanje 1—3 pc. 17½p; Binnenl. 3 pc. 33½p; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 65g.

PARIJS, 27 Febr. Fransche 3 pc. 67.90; 4½ pc. 96.85; Bank-Aktiën ——; 3 pc Spanje —; id. 1 pc. —; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850, 84½.

LONDEN, 27 Febr. Consols 91¼ a —; 3 pc. Spanje buitenl. 38 a —, 1 pc. dito 18 a 19, Comité-Bewijzen 3¾ a —; Passive 3¾ a —, Rusl. 5 pc. 95 a —; 4½ pc. dito 83 a —; Holl. 4 pc. 90 a —; 2½ pc. 58½ a —; Braz. 98 a —; Peru 4½ pc 66 a —; Gren. uitg. 6¼ a —; id. werk. 18 a —; 3 pc. Mexiko 24¾ a —; 4 pc. Portugal 37 a —; Ecuador — a —; Wissel op Amst. —.—; Parijs —.—; Hamburg 3 m. —.—.

Wisselkoers.

Parijs	2/m	*f* 55½	Livorno	2/m.	*f* 87¾
»	zigt	» 56⅛	Napels		» 81
Bordeaux	2/m.	» 55⅛	Petersburg		» 1.77
»	2/m.	» 55½	Weenen	6/w.	» 26¾
Madrid	3/m.	» 241	Augsburg	»	» 85⅜
Cadix	»	» 241	Frankfort	»	» 98½
Seville	»	» 238	Hamburg	2/m.	» 35⅛
Bilbao	»	» 239	»	zigt	» 35⅜
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45¼	Rotterdam		» ⅛

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 27 Febr. Volgens brief van kapt. K. P. Haasnoot, voerende het schip Albatros, van hier naar Batavia, in dato 17 Januarij, bevond hij zich toen in goeden staat op 1° N. Br. en 22° 2' W. L.; aan boord was alles wel; den 17 December had kapt. Haasnoot op 43° 20' N. Br. en 12° 30' W. L. gepraaid het schip Jan van Galen, kapt. P. H. de Boer, van Rotterdam naar Padang.

SHEERNESS, 23 Febr. De Nederlandsche kof Hendrika Jantina, kapt. J. K. Bart, van Londen naar Amsterdam, is alhier vol water en door het volk verlaten binnengebragt en op het drooge gezet.

Advertentiën.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.